

NYT PUHUU NEITI NÄPPI

Sarjakuva draaman
mahdollisuuksista perusopetuksessa

Satu Luukkonen
Metropolia Ammattikorkeakoulu
Teatteri-ilmaisun ohjaaja
Esittävän taiteen koulutusohjelma
Opinnäytetyö
13.5.2014

Tekijä Otsikko Sivumäärä Aika	Satu Luukkonen Nyt puhuu Neiti Näppi: Sarjakuva draaman mahdollisuuksista perusopetuksessa 23 sivua + 1 liite 15.9.2010
Tutkinto	Teatteri-ilmaisun ohjaaja
Koulutusohjelma	Esittävän taiteen koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Teatteri toiminnan suuntautumisvaihtoehto
Ohjaaja	Yliopettaja Helka-Maria Kinnunen
<p>Tämä sarjakuvan muotoon tehty opinnäytetyö käsittelee draaman mahdollisuuksia tulevaisuuden perusopetuksessa. Draama nähdään muuntautuvana oppiaineena, jonka tavoitteena on ajattelun kehittäminen. Itsenäisen oppiaineen asemaa ja luonnetta punnitaan pitkän aikajänteen näkökulmasta. Työssä selvitetään, millaisia hyötyjä uudenlaisen oppiaineen avulla olisi mahdollista saavuttaa.</p> <p>Työssä pohditaan myös draaman mahdollisuutta toimia yhtenä koulumaailman hyvinvoinnin lähteenä. Kulttuurin ja taiteen synnyttämän hyvinvoinnin kannalta, perusopetus nähdään ainoana tarpeeksi kattavana väylänä näiden hyötyjen saataville saattamisessa.</p> <p>Opinnäytetyön muodostavat sarjakuvan päähenkilön ja lähteiden vuoropuhelu. Sarjakuvalista ilmaisua hyödyntämällä opinnäyte kiteyttää asiansa tiiviiseen ja helppolukaiseen muotoon. Liite valottaa draaman aiempia vaiheita ja poliittista taustaa viimeisimmän oppiaineen asemaa koskeneen ehdotuksen osalta.</p> <p>Työn ydinsanoma on esitellä yhdenlainen tapa hyödyntää tulevaisuudessa teatteri-ilmaisun ohjaajien monipuolista draamavälineistöä.</p>	
Avainsanat	Luovuuskasvatus, draama menetelmät, yhteisöllinen oppiminen, koulutuspolitiikka, perusopetus, mahdollistamisen pedagogiikka, taitoaineet, sarjakuvat

Author Title	Satu Luukkonen It's Time for Ms. Näppi to Speak Up Comics about Drama's Potential in Basic Education
Number of Pages Date	23 pages + 1 appendix 13.5.2014
Degree	Bachelor of Arts
Degree Programme	Performing Arts
Specialisation option	Drama Instructor
Instructor	Helka-Maria Kinnunen, Principal Lecturer
<p>This comic based thesis examines drama's potential in future basic education. Drama is seen as a flexible subject seeking to develop thinking skills. The status and nature of independent subject is being weighed in a long term perspective. The thesis clarifies what kind of benefits could be achieved by new and nontraditional subject of drama.</p> <p>The thesis examines also dramas potential as a wellbeing resource of school life. Basic education is seen as the only wide enough chance in sharing the wellbeing created by cultural activities and arts.</p> <p>The content of the thesis is the dialogue between the main character and information sources. By using comic and visual expression the thesis crystallizes the content in compact form that is easy to read. The appendix lightens the earlier stages and politics in the latest proposition that suggested drama as its own subject.</p> <p>The main idea in the thesis is to present one way to utilize the drama instructor's many-sided selection of drama tools.</p>	
Keywords	Creativeness education, drama, communal learning, education politics, basic education, facilitating pedagogy, practicals, comics

SISÄLTÖ

	SAATTEEKSI	1
1	JOHDANTO	2
2	DRAAMA ≠ ILMAISUTAITO	3
3	KUULUMISIA KOULUSTA	5
4	OPPIMISEN UUDET TUULET	6
5	MAHDOLLISTAMISEN PEDAGOGIIKKA	9
6	KAUHUFANTASIA OPETUKSEN SUUNNASTA	12
7	LAPSIÄHTÖISESTI LÄHESTYEN	13
8	TARPEEKSI ON RIITTÄVÄSTI	14
9	KUUNTELEMINEN JA KUULLUKSI TULEMINEN	17
10	LOPUKSI	20
	LÄHTEET	22

NEITI NÄPPI

KÖLLI

MÖRÖ

PIP

SAATTEEKSI

MINUA EI JUURIKAAN HARMITA, JOS KESÄLOMALLANI SATAA. SILLOIN VOIN HYVÄLLÄ OMALLA TUNNOLLA PÖTKÖTELLÄ SISÄLLÄ JA LUKEA PINOITTAIN SARJAKUVIA. NIIN OLEN TEHNYT LAPSESTA ASTI.

IDEA SARJAKUVAN MUOTOON TEHDYSTÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ SYNTYI LUETTUANI LISSU LEHTIMAJAN TEOKSEN FREIREN KYMDISSÄ. ENNEN SITÄ EN OLLUT MIELTÄNYT, ETTÄ SARJAKUVALLA VOI VÄLITTÄÄ MYÖS ASIA TEKSTIÄ.

MIELESSÄNI ALKOI HIIPPAILLA PEIKKOMAISIA HAHMOJA, JOTKA KASVOIVAT MÖRKÖLÄN KOULUKSI. SIITEN SAAPUI NEITI NÄPPI.

NEITI NÄPPI ON ALTER EGONI. HÄN ON KANAVA AJATUSTENI JA LUKIJAN VÄLILLÄ, JOKA PUHUU SUULANI.

SARJAKUVA ON PALJON MUUTAKIN, KUIN HASSUJA HAHMOJA JA LYHYITÄ REPLIKKEJÄ. YHTEEN PUHEKUPLAAN ON TIIVISTETTÄVÄ METRIN VERRAN TEKSTIÄ, JONKA OHELLA KUVA KERTOO ENEMMÄN KUIN TUHAT SANAA. JÖTEN MIKSI SANOA SE PITKÄSTI, KUN SEN VOI SANOA LYHYESTI JA KUVAN KANSSA?

HELSINGISSÄ 13.5.2014
Saku

1 JOHDANTO

2 DRAAMA ≠ ILMAISUTAITO

YKSINKERTAISTETUSTI VOISI SANOA, ETTÄ DRAAMASSA TUTKITAAN ASIOITA JA ILMIÖITÄ ERILAISIN TYÖTAVOIN JA KEINOIN.

TEATTERI-ILMAISUN OPETUKSESSA OPITAAN TEKEMÄÄN TEATTERIA.

KUMPIKIN OSA-ALUE SISÄLTÄÄ YHTEISIÄ TAVOITTEITA, OPETUS-SISÄLTÖJÄ JA TYÖMUOTOJA.

- TAPIO TOIVANEN [2]

JOTTA KYSYMYS DRAAMASTA OMANA OPPIAINEENAAN TULISI OIKEIN YMMÄRRETYKSI, ON TÄRKEÄÄ TEHDÄ ERO TEATTERITAITEEN OPETUKSEN JA PEDAGOGISEN DRAAMAN KÄYTÖN VÄLILLÄ.

TEATTERIN OPETTAMISEEN LIITTYY MONIA ERI TERMEJÄ. JOTKIN NIISTÄ SEKOITUVAT TOISIIN, JOTKIN OVAT LIMITTÄIN

ILMAISUTAITO LIENEE TERMEISTÄ KANSANTAJUISIN. SEN YDINTÄ ON OPPILAAN ITSE ILMAISUN KEHITTÄMINEN.

MONET SUOMALAISET OVAT SAANEET ENSIKOSKETUKSENSA TEATTERIN KOULUNÄYTELMÄN KAUTTA [3].

OSALLISTUTTAESSA ESITYKSEEN OPPILAS OPPII ESIINTYMIS-TAITOJA JA TUTUSTUU TEATTERIIN TAIDEMUOTONA.

TEATTERIN PERUSOPETUS TAAS KESKITTYY NIMENOMAAN TAIDEHUODON OPETTAMISEEN: NÄITTELIJÄNTYÖHÖN, ESIINTYMISTAITOIHIN, TEATTERILLISEN ILMAISUN YMMÄRTÄMISEEN JA TEATTERIN LAJITYYPPEIHIN. [4]

TÄSSÄ OPINNÄNTETYÖSSÄ KESKIÖSSÄ ON
DRAAMA JA SEN POTENTIAALI
SUHTEESSA ITSENÄISEN OPPIAINEEN
ASEMAAN.

KYSE ON SEKÄ PERUSOPETUKSEN
NYKYISISTÄ, ETTÄ PIDEMMÄLLE TULE-
VAISUUTEEN SIIJOITUVISTA KYSYMYKSI-
TÄ.

ALUKSI NÄIN ONGELMANA TEAT-
TERIN EPÄTASA-ARVOISEN ASEMAN
MUIHIN, OPETUSSUUNNITELMAAN
KUULUVIIN AINEISIIN NÄHDEN.

MIKSI MUSIIKKI JA KUVATAIDE,
MUTTA EI TEATTERI?

PEREHDYTYÄNI HIEMAN PERUS-
OPETUKSEN TEHTÄVIIN JA TULE-
VAISUUDEN NÄKymiIN YMMÄRSIN,
ETTÄ OPPIAINEEN ASEMA SOISI
MEILLE SITÄ KANNATTAVILLE VAIN
LYHYEN HELPOTUKSEN
HUOKAUKSEN. [5]

OLISIHAN SE TIETYSTI HYVÄ ALKU.
TULEVAISUUS TUO KUITENKIN
PERUSKOULULLE AIVAN UUDEN-
LAISIA HAASTEITA JA VAATIMUKSIA.

MAAILMA MUUTUU, EIKÄ MUUTOKSEN
TAHTI VAIKUTA AINAKAAN HIDASTUVAN.
PERUSKOULUNKIN ON MUUTUTTAVA.

JOTEN PÄÄDYIN HAHMOTTELEMAAN
DRAAMA UUDENLAISEKSI OPPI-
AINEEKSI UUDENLAISEEN KOULUUN.

PUSH THE BUTTON TO
SEE THE BIGGER
PICTURE

JOSKUS TAITEILIJAN TEHTÄVÄ ON NÄHDÄ
PIDEMMÄLLE JA SYVEMMÄLLE JA JAKAA
NÄKEMÄÄNSÄ PARHAAKSI KATSOMALLAAN
TAVALLA ETEENPÄIN.

SIKSI EN AIO PISÄHTYÄ NIETTIMÄÄN, MIKSI
DRAAMA EI SOVI LUOKKAHUONEESEEN,
JOKA ON TÄYNNÄ PULPETTEJA, TAI MITEN
RATKAISTAISIIN UUDEN OPPIAINEEN
OPETTAJANKOULUTUS.

SITÄ VARTEN ON TOISIA ASIAANTUNTIJOITA,
MUTTA HEIDÄT ON ENSIN SAATAVA
HALVAMAAN RATKAISUJA.

JOTEN TEEN SEN, MIHIN MINUT
ON KOULUTETTU. RAKENNAN
LUOVUDESTANI TIKKAAT,
JOILLA TÄHYILEN PIDEMMÄLLE
KYSYKSENI:

MITEN DRAAMA VOISI OLLA
OSALLISENA TULEVAISUUDEN
TAIMIEN KASVATUKSESSA?

3 KUULUMISIA KOULUSTA

JOTTA TULEVAISUUTEEN TÄHYILEMISESSÄ ON JÄRKEÄ, TÄYTYY YMMÄRTÄÄ NYKYISYYTTÄ. ESIMERKIKSI NÄIN ON OPETUSALAN AMMATTI JÄRJESTÖ OAJ OTSIKONUT TIEDOTTETTAAN VUONNA 2014:

JOS EI TIEDÄ, MISTÄ ON KIINNOSTUNUT, MIKÄÄN TIETO EI TUNNU TÄRKEÄLTÄ.

SANANLASKU, JONKA MUKAAN TIETO ON VALTAA, EI SIIS SELLAISENAAN PIDÄ ENÄÄ PAIKKAANSA, SILLÄ TIETO ON YHÄ SUUREMMAN ALATI KASVAVAN VÄESTÖNOSAN SAATAVILLA.

OPETUKSEN ON LÖYDETTÄVÄ KEINO MUUTOKSEN MUKANA PYSYMISEEN.

TIETO YHTEISKUNNASTA TULEE TAITO-YHTEISKUNTA. EI RIITÄ, ETTÄ TIETÄÄ, VAAN ON OSATTAVA

KÄSITELLÄ,
 JAOTELLA
 JA JALOSTAA
 TIETOA.

[8]

TOISIN SANOEN TIETÄÄ VÄHEMMÄN, OSATA AJATELLA ENEMMÄN.

DRAAMASSA YHDISTYVÄT TEKEMINEN JA AJATTELEMINEN. TÄLÖIN SYNTYVÄ TIETO ON JO JALOSTETTUA ELI KERTAALLEEN AJATELTUA.

DRAAMASSA JOUTUU TEKE- MÄÄN VALINTOJA SEKÄ TIETOI- SESTI ETTÄ TIEDOSTAMATTA. JOKAINEN VALINTA OPETTAA JOTAKIN ITSESTÄ.

SULLAX-O

VALMIIKSI PURESKELLUN TIEDON SIIAN OPPI LAS PURES- KELEE TIEDON ITSE, ITSELLEEN SOPIVAKSI.

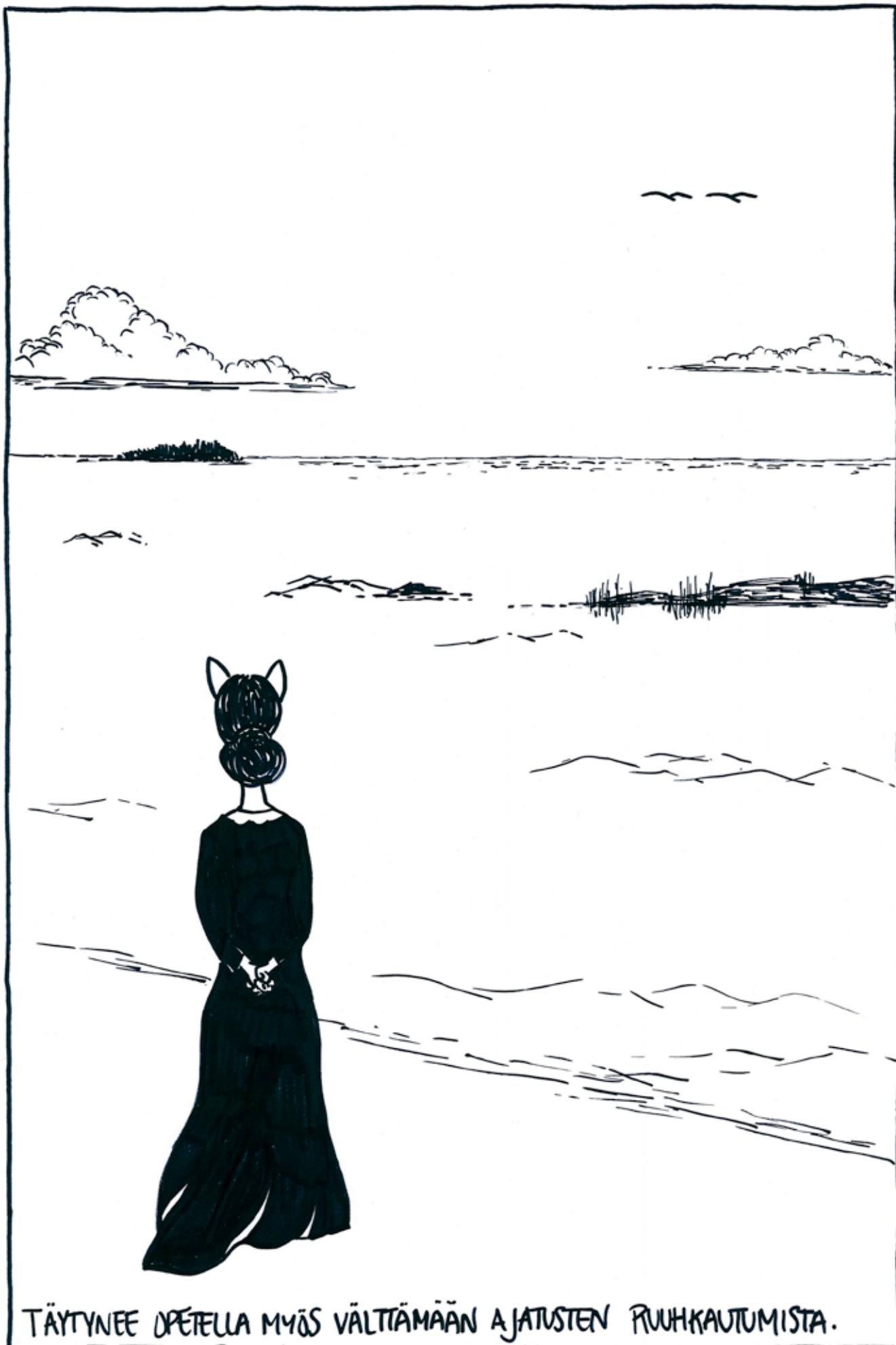
ON ERI ASIA

AJATELLA

JA

AJATELLA

TÄYTYNEE OPETELLA MYÖS VÄLTTÄMÄÄN AJATUSTEN RUIHKAUTUMISTA.

5 MAHDOLLISTAMISEN PEDAGOGIIKKA

SEURAAVAKSI AVAAN, MILLAI-
SENA OPPIAINEENA NÄEN
DRAAMASTA OLEVAN ENITEN
HYÖTYÄ.

OLEN TULLUT KAUSI TEATTERIN
OPETTAMISESTA TAIDEMUOTONA.

TÖISAALTA TIEDÄN, ETTEI DRAAMAA
VOI TEHDÄ ILMAN JOITAKIN
TEATTERIN PIIRTEITÄ.

OLEN VALMISTELLUT EHDOTUKSENI
PITKÄN AIKAJÄNTEEN NÄKÖKUL-
MASTA.

SE, MITÄ OPETTAJAN-
KOULUTUKSESSA NYT
KOULUTETAAN...

SIIRTYY JA VAIKUTAA
OPETTAJIEN KAUTTA
VIELÄ 2050-LUVULLA.

TUOLLOIN OPPILAANA
OLEVAT OVAT MUKANA
TYÖELÄMÄSSÄ VIELÄ
2100-LUVULLA. [9]

KOSKA EMME VOI VARMUDELLE TIETÄÄ,
MILLAISIA KYSYMYKSET TUOLLOIN OVAT,
EMME VOI MYÖSKÄÄN VARMUDELLE
TARJOTA VASTAUKSIIN TARVITTAVAA
TIETOA NYT.

ΔΙΤΑΔ
ΒΓΔΕΖ?

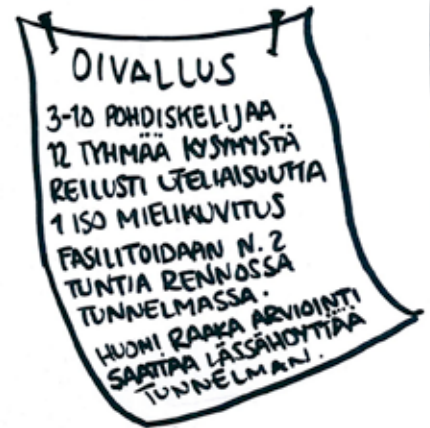

SEN SIJAAN
VOIMME
OPETTAA
AJATTELEMAAN.

SIKSI DRAAMAN OPETUKSESSA VOISI OLLA KYSE FASILITOINNISTA. TERMI TULEE RANSKAN KIELEN SANASTA "FAIRE FACIL", TEHDÄ HELOKSI. KÄYTÄN TERMEJÄ MAHDOLLISTAMISEN PEDAGOGIIKKA JA MAHDOLLISTAVA OPETTAJA.

MAHDOLLISTAVA OPETTAJA EI TARJOA OPPILAALLEEN TIETOA VAAN PUITTEET SEN LUOMISEEN.

PÄÄROOLISSA EI OLE OPETTAJAN OMA TIETÄMYS TAI LUOVUUS VAAN OPPILAIDEN POTENTIAALIN ESIIN NOSTAMINEN. [10]

MAHDOLLISTAVA OPETTAJA HAVAINNOI JA KALASTELEE OPPILAIDENSA AKUUTTIA TIEDON TARVETTA.

HÄN POIMII AIHEEKSI JOTAKIN, JOLLA ON TARVE TULLA KÄSITELLYKSI.

KYSYMYS VOI LIITYÄ JOHONKIN TOISEEN OPPIAINEESEEN TAI YHTÄ HYVIN NOUSTA KOULUN ULKOPUOLELTA.

MUISTINI ON PIIRTYNYT LÄHTEMÄTTÖMÄSTI KUVA ALA-ASTEEN OPETTAJASTANI, JOKA YRITTI HÄMMENTYNEENÄ TIEDUSTELLA, MIKSI LUOKKA OLI VÄLITUNNILLA MUUTTUNUT LÄHES HYSTEERISEKSI.

SYNÄ OLI SEKSISTÄ KERTOVA TIETOKIRJA, JONKA YKSI POJISTA POIMI KIRJASTOAUOSTA.

PAHINTA, MITÄ OPETTAJA OULSI VOINUT TEHDÄ, OULSI OLLUT TILANTEEN TORJUMINEN. SEN SIIJAN HÄN OHJASI MEIDÄT KESKUSTELEMAAN SIITÄ.

MAHDOLLISTAVA OPETTAMINEN SAATTAA HILJAISEN TIEDON JAETTAVAKSI, JOLLOIN AJATUKSET TÖRMÄILEVÄT TOISIINSA JA SYNTYY UUSIA AJATUKSIA.

SYNTYVÄ VUOROVAIKUTUSTA, JOTA VOIDAAN VIELÄ SYVENTÄÄ KÄYTTÄMÄLLÄ TOIMINNALLISUUTTA JA DRAAMAA. KUTEN Eeva Anttila kirjoittaa: "DIALOGINEN YHTEYS IHMISTEN VÄLILLÄ ON PALJON MUUTAKIN KUIN SANALLISTA KOMMUNIKAATIOA." [11]

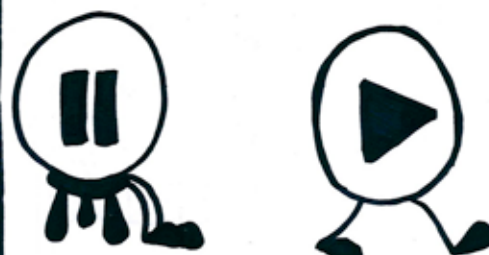

ELI MAHDOLLISTAVALLA DRAAMALLA EDISTETÄÄN:

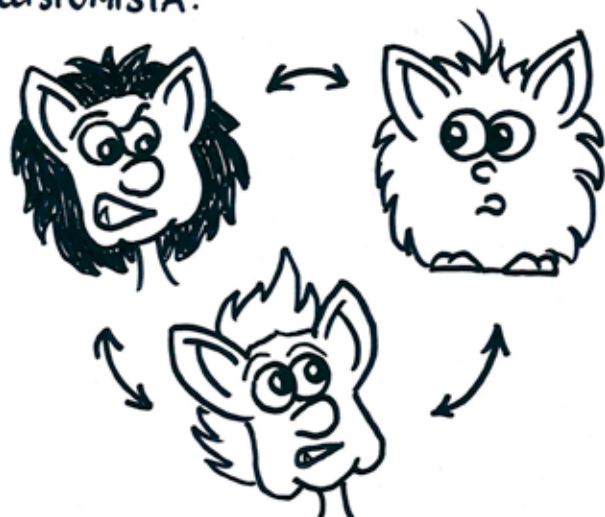
AJATTELU- JA PÄÄTTELYKYKYÄ, Koska opettaja ei tarjoa valmiita tietoja.

LUOVUUTTA, Koska ihminen on luovempi liikkueksaan kuin istuessaan. [12]

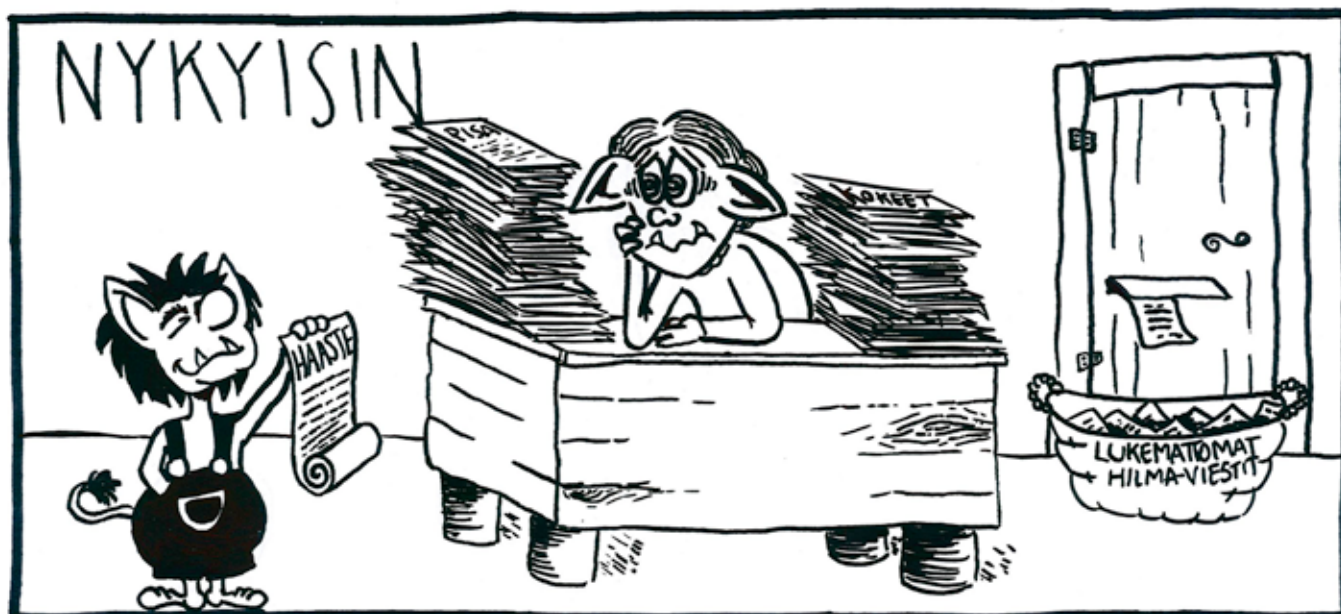
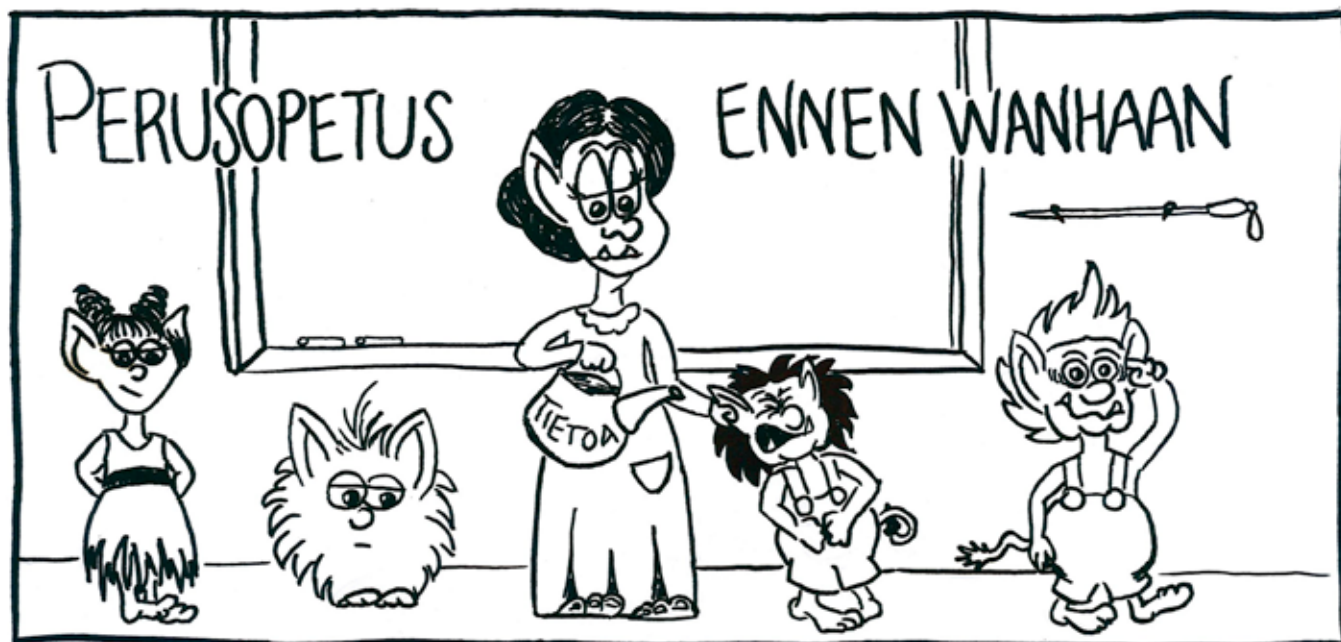

VUOROVAIKUTUSTAITOJA, Koska tiedon syntyminen edellyttää konkreettista osallistumista.

Nuotaidot ovat arvostettuja nyt, ja tulevat olemaan jatkoosakin.

Tulevaisuutta lienee myös e-oppiminen, jossa näen paljon hyviä mahdollisuuksia. [13] On kuitenkin tärkeää muistaa, että virtuaalimaailma tarvitsee vastapainokseen kasvokkain tapahtuvan maailman.

7 LAPSLÄHTÖISESTI LÄHESTYEN

KASVATUSTIETEEN PROFESSORI
PÄIVI ATJONEN NIMEÄÄ KASVA-
TUKSEN TEHTÄVIKSI SEURAAVAT
KOLME:

YKSILÖLLISTÄMINEN
SOSIAALISTAMINEN JA
SIVISTÄMINEN. [14]

HALUAISIN LISÄTÄ
LISTAAN VAHVISTAMISEN,
SILLÄ VOIMIAAN JA
VAHUUUTTAAN IHMINEN
TARVIKSEE SELVIY-
TYÄKSEEN.

OLEN ATJOSEN KANSSA
SAMAA MIELTÄ SIITÄ,
ETTÄ KOULUSTA TULISI
SAADA RAVINTOA
OMILLE PERSOONALLISILLE
TAIPUMUKSILLEEN.

VAIKKA HYVINVOINTI
TERMINÄ ONKIN KULAHTANUT,
ON MINUSTA LUONNOLLISTA
PUHUA SIITÄ PERUSOPETUKSEN
YHTEYDESSÄ.

PERSOONALLISUUS VAHVISTUU,
KUN IHMINEN SAA TILAISUUKSIA
TUTUSTUA RAJOIHINSA
TURVALLISESTI.

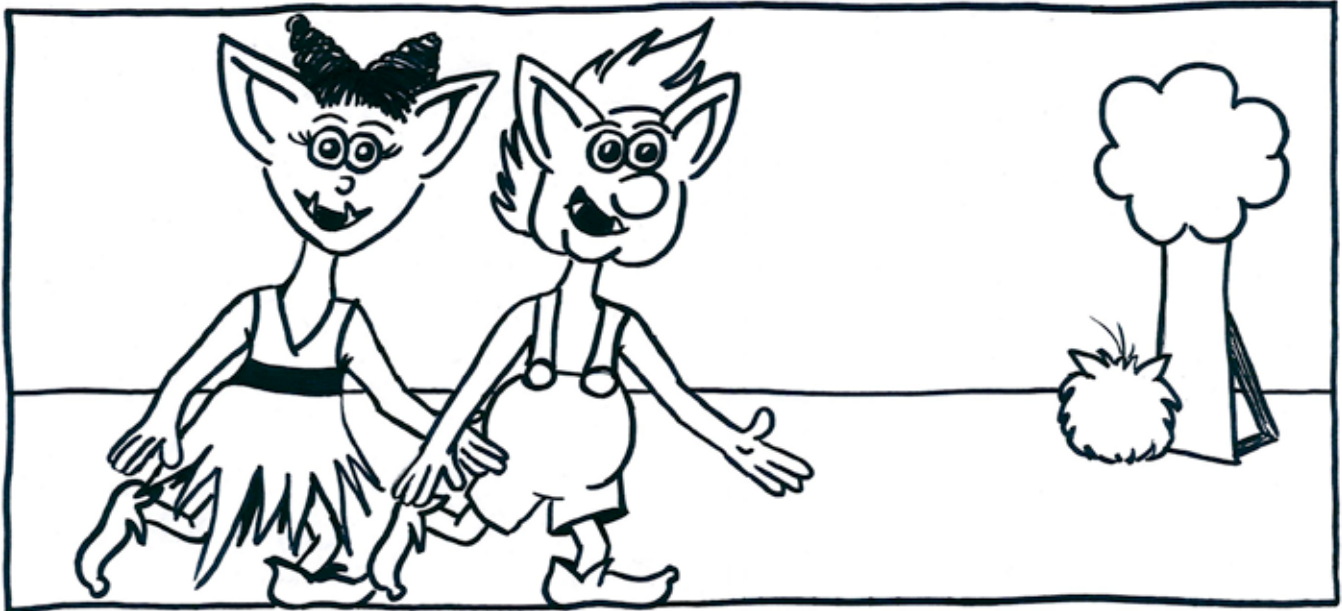
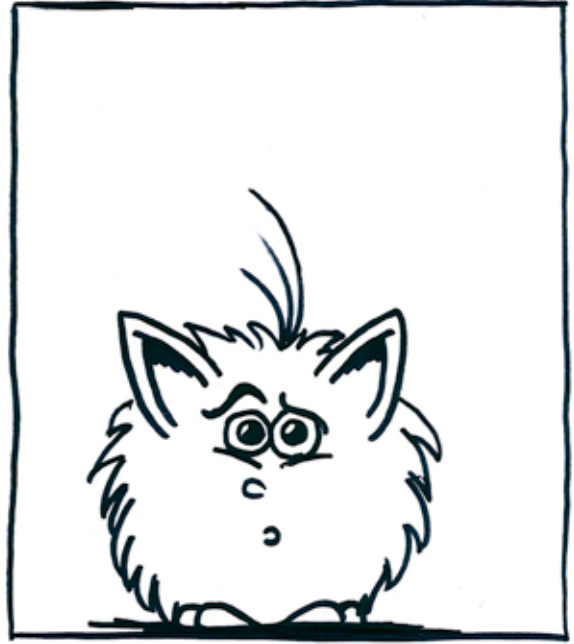
JOKAISEN RAJAT OVAT TIETENKIN
YKSILÖLISET. SIKSI NIITÄ PITÄISI
SAADA OPETELLA ITSELLEEN SOPIVALLA
TAVALLA.

TAIDEAINEET
VOISIVAT OLLA
HYVINVOINNIN
TUOTTAMISTUNTEJA.

-prof. Antti Juvonen [15]

TUO ON YKSINKERTAINEN ESI-
MERKKI DRAAMAN TUOTTAMASTA
HYVINVOINNISTA.

ON HYVIN HELPO HAKSAHTAA VAATI-
MAAN ITSELTÄÄN SAMOJA OMINAISUUKSIA,
JOTKA MEDIOISSA PITÄVÄT VALTAA.

PITÄISI OSATA KOKATA, KOSKA
SE ON TELEVISIOSSAKIN NIIN
HELPPOA, NOPEAA JA VAIVATONTA.

EHKÄ HALUTTAISI NÄYTTÄÄ SAMALTA
KUIN KANSIKUVIEN MENESTYJÄT.

LIIAN USEIN UNOHDAMME YLUSTÄÄ
SITÄ, MITÄ OLEMME JA OSAAMME
JO VALMIIKSI.

OSAAN OLLA
LIIKKUMATTA
KUIN KIVI

KUN MUISTAMME TEHDÄ NIIN ITSELLEMME
TAI MUILLE, SIITÄ TULEE H Y V Ä
OLO.

9 KUUNTELEMISEN JA KUULLUKSI TULEMINEN

PROFESSORI HANNU SIMOLAN MUKAAN PERUSKOULUN TULISI TARJOTA OPPILAILE MAHDOLLISUUS HILJENTYÄ JA SYVENTYÄ USKOTTAVAN JA HEILLE OMISTAUTUVAN, ASIANSA OSAAVAN AIKUISEN JOHDOLLA. [16]

ASIANSA OSAAVA DRAAMAOPETTAJA NÄKEE OPPILAASTA, MIKÄ ON HÄNEN HENKILÖKOHTAINEN OPPIMISEN TARPEENSA.

PIIP PELKÄSI NIIN PALJON ITSE ESIINTYMISTÄ, ETTEI OLSI OLLUT MIELEKÄSTÄ PAKOTTAA HÄNTÄ TANSSIMAAN MUIDEN MUKANA. VARSINKIN, KUN KIVENÄ OLEMINEN RIITTÄÄ.

ESIMERKIKSI TÄLLÄ TAVOIN DRAAMA SYVENTÄÄ OPPILAAN YMMÄRRYSTÄ IHMISSYYDESTÄ. ON HYVÄKSI OPPIA RIITTÄMÄÄN, SILLÄ KUROTTELUA JA PINNISTELYÄ ON TIEDOSSA RUNSAIN MÄÄRIN.

LAPSUUS

AIKUISUUS

ELÄKE

KUN SIMOLA PUHUU HILJENTYMISESTÄ, HALUAN NOSTAA ESIIN KUULLUKSI TULEMISEN.

SATU OUKKONEN KIRJOITTAU, ETTÄ TAITEEN PERUS-OPETUKSEEN EIVÄT HAKEUDU TAI PÄÄSE HE, JOTKA KIFEIMMIN KAIPASIVAT TULLA NÄHDYKSI JA KUULLUKSI. [17]

KUULLUKSI JA
NÄHDYKSI TULEMINEN
ON

TÄRKEÄÄ

VAIN SITÄ KAUTTA
VOI KASVAA OIKEAAN
KOKOONSA
IHMISENÄ.

KUN ON NIIN PALJON SYMTÄ HUOLESTUA, KUINKA USKOA

PAREMPAAN

HUOMISEEN?

TULEVAISUUS ON LAPSISSA.

OLETKO KOSKAAN
MIETTINYT, MITKÄ
ASIAT LAPSET ITSE
NÄKEVÄT TULEVAISUUDEN
KANNALTA TÄRKEINÄ?

POIKKILAAXON OPPILAIDEN MIELESTÄ OUSI TÄRKEÄÄ

[21]

SAADA MAHDOLLISUUS
OPETTAA TOISIA OPPILAITA

OPPIA KAIKENLAISTEN
IHMISTEN KANSSA

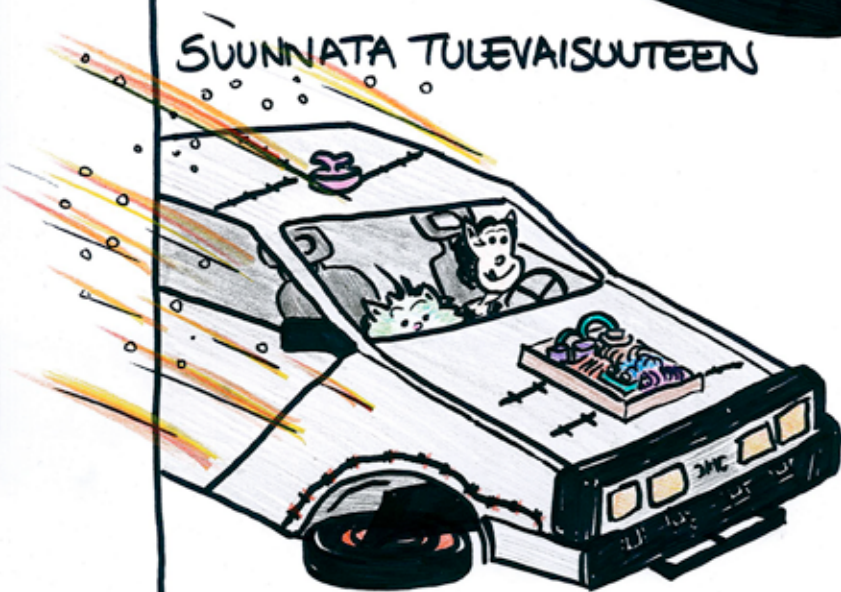

LASTEN
SUUSTA
KUULET
TOTUUDEN!

SUUNNATA TULEVAISUUTEEN

KOROSTAA ITSESTÄ JA
TOISISTA HUOLEHTIMISTA
ENEMMÄN

Lähteet

- 1 Opetus- ja Kulttuuriministeriön vastaanottamat lausunnot koskien perusopetuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden sekä perusopetuksen tuntijaon uudistamista valmistelleen työryhmän ehdotuksista. Verkkojulkaisu.
http://www.hare.vn.fi/mAsiakirjojenSelailu.asp?h_iID=15297&tVNo=4&sTyp=Selaus Luettu 1.10.2013.
- 2 Toivanen, Tapio 2007. Lentoon! Draama ja teatteri koulussa. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy
- 3 Rusanen, Soile; Pekka Korhonen ja Anna-Leena Østern (toim.) 2001. Katarsis – Draama, teatteri ja kasvatus. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy. Sivut 47-60.
- 4 Laki taiteen perusopetuksesta. Verkkojulkaisu.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980633> Luettu 4.5.2014.
- 5 Simola Hannu 2009. Opetushallituksen verkkojulkaisu.
http://www.oph.fi/download/112974_hannu_simola_250809.pdf Luettu 12.12.2013.
- 6 Opettajien Ammattijärjestö OAJ. Verkkojulkaisu:
<http://www.oaj.fi/cs/oaj/Tiedotteet> Luettu 8.5.2014.
- 7 Salakari Hannu 2009. Toiminta ja oppiminen – koulutuksen kehittämisen tulevaisuuden suuntaviivoja ja menetelmiä. Ylöjärvi: Eduskills Consulting.
- 8 Hintikka Kari 2014. Suomen Kuvalehden verkkojulkaisu.
<http://suomenkuvalehti.fi/kohinaa/sosiaalinen-media-ja-koulu-vuonna-2023/?shared=602-943b6c0f-4> Luettu 2.5.2014.
- 9 Atjonen Päivi; Jarno Palasmaa (toim.) 2011. Lapsesta käsin – Kasvatuksen ja opetuksen vaihtoehtoja. Juva: PS-kustannus. Sivut 328-343.
- 10 Luukkonen Satu 2011. Teatteri-ilmaisun ohjaaja soveltavalla draamalla fasilitoijana –kurssin työpäiväkirja. Julkaisematon. Tekijän hallussa.
- 11 Eeva Anttila; Maija Lanas, Hanna Niinistö, Juha Suoranta (toim.) 2008. Verkkojulkaisu. <http://tampub.uta.fi/handle/10024/65381> Luettu 28.4.2014.
- 12 Helsingin Sanomat 2014. Verkkojulkaisu.
<http://www.hs.fi/terveys/a1398839637172> Luettu 2.5.2015.
- 13 Salakari Hannu 2009. Toiminta ja oppiminen – koulutuksen kehittämisen tulevaisuuden suuntaviivoja ja menetelmiä. Ylöjärvi: Eduskills Consulting.
- 14 Atjonen Päivi; Jarno Palasmaa (toim.) 2011. Lapsesta käsin – Kasvatuksen ja opetuksen vaihtoehtoja. Juva: PS-kustannus. Sivut 328-343.
- 15 Pilto Jouni 2013. "Koulumaailman pitäisi oppia karaokesta" - Professori haluaa arvosanat pois musiikista, liikunnasta ja kuviksesta. Ylen verkkojulkaisu.
http://yle.fi/uutiset/koulumaailman_pitaisi_oppia_karaokesta_-

- [_professori haluaa arvosanat pois musiikista liikunnasta ja kuviksesta/6975006 Luettu 15.4.2013.](#)
- 16 Simola Hannu 2009. Opetushallituksen verkkojulkaisu.
http://www.oph.fi/download/112974_hannu_simola_250809.pdf Luettu 12.12.2013.
- 17 Olkkonen Satu 2013. Äänenkäytön erityisyys pedagogiikan ja taiteellisen toiminnan haasteena. Teatterikorkeakoulun esittävien taiteiden tutkimuskeskuksen verkkojulkaisu.
https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/40837/Acta_Scenica_33.pdf?sequence=1 Luettu 15.1.2014.
- 18 Simola Hannu 2009. Opetushallituksen verkkojulkaisu.
http://www.oph.fi/download/112974_hannu_simola_250809.pdf Luettu 12.12.2013.
- 19 Simola Hannu 2009. Opetushallituksen verkkojulkaisu.
http://www.oph.fi/download/112974_hannu_simola_250809.pdf Luettu 12.12.2013.
- 20 Aho Kalevi 2014. Suomen Kulttuurirahaston verkkojulkaisu.
<https://www.skr.fi/fi/kulttuuriel%C3%A4m%C3%A4n-zombit> Luettu 28.4.2014
- 21 Ops-perusteluonnosten palaute Poikkilaakson oppilailta. 2012. Opetushallituksen verkkojulkaisu.
http://www.oph.fi/download/145033 OPS_perusteluonnoksen_palaute_Poikkilaakson_oppilailta.pdf Luettu 12.2.2014.

Satu Luukkonen

Vain muutaman miljoonan tähden

Teatterin kuoppainen tie kohti oppiaineen asemaa

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Teatteri-ilmaisun ohjaaja

Esittävä taide

Proseminarityö

29.11.2013

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Tuntijakotyöryhmän ehdotus	2
3	Jakautuneet puolueet	2
4	Vastarannan kiiskiparvi	4
5	Puolustuslinja	5
6	Rakkaalla lapsella on liian monta nimeä?	7
7	Lopuksi	8
	Lähteet	10

1 Johdanto

On faktaa, että teatteritaide on ollut lähellä opetussuunnitelmaan pääsyä jo monet kerat, silloin tällöin tosin eri nimikkeellä. Silti se edelleen jonottaa pääsyä tasavertaiseen asemaan nykyisten taideaineiden eli musiikin, kuvataiteen ja käsityön kanssa. Kouluissa kyllä tehdään teatteria ja draamaa, mutta oppilaiden näkökulmasta tarjonta vaihtelee suuresti opetuksen järjestäjän motivaation mukaan.

Draama on ollut varsinainen ilmiö koulumaailmassa lähivuosina, ja sen käyttämisestä opetusmenetelmänä on tullut trendi. Aiheesta on tarjolla paljon kirjallisuutta ja tutkimuksia, jotka tukevat draamamenetelmien toimivuutta. Niiden avulla oppimisesta tulee kokemuksellisuutensa ansiosta kiinnostavampaa. Kokonaisvaltaisuutensa avulla sillä voidaan saavuttaa korkeampia oppimistuloksia, ja jossain määrin siitä puhutaan lääkkeenä suomalaisen koulumaailman ongelmiin. Ilmiössä on kuitenkin kyse yhden opetusmenetelmän läpimurrosta, joka on täysin eri asia kuin draamasta puhuminen itsenäisenä taideaineena.

Draamaa ehdotettiin uudeksi oppiaineeksi viimeksi vuonna 2010 silloisen tuntijakotyöryhmän toimesta. Opetusministeriön suosiollisella opastuksella kaivoin näytölleni tuota nimenomaista ehdotusta koskevia lausuntoja ja yritin selvittää, mihin draaman poisjättäminen perustui. Lausuntoja oli yhteensä lähes 250, joista tutustuin 30:een. Kaikki lausunnoista eivät ottaneet kantaa nimenomaisesti draamaa koskevaan ehdotukseen, vaan yleisesti uuteen tuntijakosuunnitelmaan. Valikoin lausuntoja eri mieltä olevilta ja erilaisia ammattialoja ja poliittisia suuntauksia edustavilta tahoilta.

Aluksi halusin karkottaa kiivaan pettymykseni päätöstä kohtaan ja etsiä tahot, joita syylistää siitä. Enää en kuitenkaan ole samaa mieltä, sillä päätökseen liittyvät vastuut ovat paljon monimutkaisempia kuin osasin ajatella. Kaikki upeat perustelut, joita meillä puolustajilla on, tuntuvat olevan niin helposti sivuutettavissa nostamalla esiin ehdotuksen tuomat haasteet. Toteutuessaan sellainen päätös johtaisi valtaviin investointeihin aikana, jolloin talouskriisi edelleen kurottelee lonkeroitaan, ja vaikuttaisi suuresti tuhansien nykyisten opettajien työtilanteeseen.

Näistä havainnoista huolimatta olen entistä sitkeämmin sitä mieltä, että on sekä typeryyttä, että vääryyttä jättää teatteritaide omana aineenaan perusopetuksesta pois. Vää-

rin siksi, että se arvottaa kuvataiteen ja musiikin eri tasolle jo niin ruohonjuuritasolta lähtien, että sitä syvemmälle on vaikeaa nähdä. Typeryyttä taas siksi, että asiaan perehtymättömät ihmiset tekevät päätöksensä ilmeisesti edelleen vajavaisilla tiedoilla uudenlaisen oppiaineen potentiaalista.

2 Tuntijakotyöryhmän ehdotus

Jo alkuperäinen ehdotus itsessään oli ristiriitainen, mikä kertoo työryhmän sisäisestä erimielisyydestä. Työryhmän julkaisun liitteenä on eriäviä mielipiteitä ja tiukkaa kritiikkiä kustannusarvioista.

Ehdotuksesta käy ilmi, että asiaa on päädytty pohtimaan koska sen puolesta saapunut kannanottoja. Kansainvälisesti vertailtuna monessa muussa maassa, kuten Australiassa, draama on itsenäinen aine, ja myös työryhmän ehdottama draama-nimike perustellaan kansainvälisenä käytäntönä. Draamaa kuvaillaan taiteen ja ilmaisun eri alueiden yhdistelmäksi, jossa huomioidaan mm. teatteri-ilmaisu, draamaprosessit, ohjaaminen, kehontuntemus ja kehollinen ilmaisu, näytelmäkirjallisuus sekä teatterin ja tanssin tuntemukseen liittyvät seikat. Oppiaineen tehtäväksi määritellään mm. taidekasvatuksen monipuolistaminen, äidinkielen opiskelun tukeminen, itsetuntemuksen lisääminen, terveen itsetunnon ja luovuuden edistäminen sekä rakentavaan vuorovaikutukseen valmistaminen.

3 Jakautuneet puolueet

Puolueista kaikki eivät ottaneet kantaa asiaan. Ehdotusta vastustivat keskustan ja vasemmistoliiton eduskuntaryhmät ja kannattivat SDP ja kokoomus. Perussuomalaiset eivät lausunnossaan suuremmin ota kantaa päätöksentekoon, mutta pitävät ehdotusta outona. (Lausunnot 2010, nro 6,7,14,15 ja 27)

Keskusta tunnustaa lausunnossaan draaman mahdollisuudet syrjäytymisen ehkäisyssä ja sosiaalisten taitojen kehittämisessä. Lausunnossa korostetaan, että on kyse oppilaan minäkuvan ja viestintätaitojen kehittämisestä eikä näyttelijätaitojen lisäämisestä. Siitä huolimatta keskusta katsoo, että draama ei vaadi oppiaineen asemaa vaan sen

tulisi sisältyä äidinkielen opetukseen tai toteutua koulutyön ulkopuolisena kerhotoimintana. (Lausunnot 2010, nro 6)

Keskustan lausunnon liitteenä on kahden kansanedustajan eriävä mielipide, joka asettuu vahvasti ehdotuksen puolelle kannattaen uuden aineen nimeksi ilmaisutaitoa. He kokevat aineaseman parantavan oppilaan identiteetin kehitystä ja kokonaisilmaisullisia taitoja. (Lausunnot 2010, nro 6)

Vasemmistoliitto näkee, että sinänsä kannatettava draama tulisi siirtää osaksi äidinkielen opetusta. He nostavat kiitettävästi esiin sen, että draaman tulo oppiaineeksi ilman taideaineisiin varattuja oppitunteja vaikeuttaisi vain nykyiseltäänkin niukkojen tuntien jakamista kunkin taideaineen kesken. Vasemmistoliitto toteaa myös, että ennen tällaisen päätöksen hyväksymistä tulisi perusteellisesti selvittää sen vaikutukset opetukseen ja opettajankoulutukseen. (Lausunnot 2010, nro27)

Myös SDP huomauttaa lausunnossaan siitä, että draaman nostaminen oppiaineeksi ei sellaisenaan lisäisi taideaineiden kokonaistuntimäärää, vaan kiristäisi kilpailua niiden välillä. SDP katsoo, että draamalla olisi huomattavia positiivisia vaikutuksia yhteisöllisyyden lisääntymiseen koulumaailmassa sekä oppilaiden hyvinvointiin. Lausunnossa mainitaan myös draaman mahdollisuudet paljon kouluissa kaivatun toiminnallisuuden ja elämyksellisyyden tuottajana. (Lausunnot 2010, nro 15)

Kokoomus näkisi draaman tukevan oppilaan kasvua ja vahvistavan perusopetuksen tavoitteiden saavuttamista. He näkevät draaman monipuolistavan taidekasvatusta sekä pitävät tärkeänä draamallisten menetelmien hyödyntämisen kaikissa muissakin oppiaineissa. Lausunto mainitsee erikseen vuorovaikutustaitojen ja ilmaisukyvyyn olevan ratkaisevia työelämässä pärjäämisen kannalta ja draaman olevan väline näiden taitojen vahvistamiseen. (Lausunnot 2010, nro 7)

Yksikään puolue ei siis näkyvästi ja aktiivisesti vastusta draamaa itseään vaan sen sijaan tapaa, jolla ehdotus on muotoiltu. Lausunnoissa toistuu epävarma suhtautuminen muutoksesta seuraaviin kustannuksiin ja haasteisiin. Pidän tätä erittäin positiivisena signaalina siitä, että asenteita vastaan käyty taistelu on kannattanut. Draama on onnistunut luomaan itselleen positiivisen imagon ja vakuuttamaan päätöksentekijöitä toimivuudestaan tämän ajan koulumaailmassa. Sitten onkin jäljellä enää nämä järjestyksymykset eli miljoonien eurojen kustannusvaikutukset.

4 Vastarannan kiiskiparvi

Oli huojentavaa lukea edes vähäisiä sellaisia lausuntoja, joissa draaman ja teatterin puolesta puhuvat sellaiset tahot, joiden toimenkuvat eivät itsessään liity suoranaisesti taidekenttään. Sen sijaan huomaan olleeni sinisilmäinen kuvitellessani muiden taiteisiin kytkeytyvien tahojen kannattavan yhtenä rintamana uutta oppiainetta. Lukemieni lausuntojen perusteella näin asia ei todellakaan ole (Lausunnot 2010).

Aalto-yliopiston taideteollinen korkeakoulu ei ota mitään kantaa uuteen oppiaineeseen, vaan pauhaa omassa lausunnossaan kuvataiteen tärkeydestä visuaalisena kulttuurikasvatuksena voimakkaasti mediavälitteisessä ja jatkuvasti visualisoituvassa maailmassa. Ainoa etäisesti draaman tuloon kytkeytyvä kommentti ottaa sekin kantaa siihen, että tuntijakotyöryhmän ehdotus asettaisi taideaineet kilpailemaan keskenään. Näin ollen se myös vaarantaisi tasa-arvoisen ja tasapuolisen koulutuksen. (Lausunnot 2010, nro 1)

Kuvataideopettajien Ry on sillä kannalla, että draamaa kannattaa kehittää edelleen läpileikkaavana menetelmänä ja suuntauksena kaikissa oppiaineissa. Lausunto tuo kuuluvasti ilmi liiton tyytymättömyyden ehdotukseen oppiaineasemasta, sillä se pitää ehdotuksen sisältöä jäsentymättömänä ja ristiriitaisena. Lausunnossa he vaativat draamaa koskevia täsmennyksiä yleissivistykseen – mitä ikinä se sitten tarkoittaakin. Liitto asettuu jyrkästi vastustamaan myös tuntijakotyöryhmän ehdotusta draamaopettajien kelpoisuusvaatimuksista, jotka suhteessa muiden aineiden opettajiin olisivat alemmat. (Lausunnot 2010, nro 9)

Taiteen perusopetusliitto TPO esittää suoraan, että uusia oppiaineita ei tule luoda ennen kuin taideaineiden kokonaistuntimäärää kasvatetaan. TPO ei kuitenkaan asetu lainkaan puolustamaan draamaa ja teatteritaidetta, mitä kieltämättä suuresti ihmettelen. Tilanne vaikuttaa siis monelta osin siltä, että koska musiikki, kuvataide ja käsityö ovat vakiinnuttaneet asemansa lukujärjestyksessä, draamalle ei löydy tilaa ilman mittavia lisiä tuntimääriin eikä myöskään kannattajia muista taideaineiden opettajista. Yritän pettymyksestä huolimatta ymmärtää tätä sen vuoksi, että ilman lisätunteja draama tulisi jaolle nykyisten opettajien palkkapusseille. (Lausunnot 2010, nro 24)

Vallitsevassa koulujärjestelmässä alakoulussa opettajana toimivat luokanopettajat ja yläkoulun puolella kunkin aineen opettajat. Luokanopettajien liitto lausuu, että draaman

tuominen erilliseksi oppiaineeksi alakoulun puolelle ei ole toivottavaa. Lausunnossa draama nimetään enemmänkin yhdeksi – joskin arvokkaaksi – opettamisen välineeksi. Tällainen näkemys näyttää olevan vallalla kaikissa uutta oppiainetta vastustaneissa lausunnoissa. Sen mainitsevat perusteluikseen Suomen yrittäjät, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Oulun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunta, Suomen mielenterveysseura, Äidinkielen opettajain liitto ÄOL, Jyväskylän yliopiston Koulutuksen arviointineuvosto sekä Koulutuksen tutkimuslaitos, Opetusalan ammattijärjestö OAJ, Suomen psykologiliitto ja Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry. (Lausunnot 2010, nro 3, 4, 5, 12, 13, 16, 17, 20, 21, 30)

Kuten OAJ (Lausunnot 2010, nro12), monet muutkin lausunnon antajat painottivat hyväksymättömyyttään draamaopettajan alemmasta kelpoisuudesta muihin opettajiin nähden. Tästä olen samaa mieltä, sillä ei ole vaikeaa kuvitella, millaista jälkeä ammattitaidoton opetus voisi aiheuttaa. Draaman, kuten muidenkin taideaineiden, pitäisi jo saada sen verran liikkumatilaa koulussa, että voitaisiin jättää taakse pakolliset laulukokeet ja tähdätä yksilön vahvuuksien korostamiseen ilman ryhmien sisäistä vertailua. Olen kohdannut myös sellaisia näkemyksiä, jotka tukevat draaman ulkopuolella pitämistä, koska siellä siitä ei tarvitse antaa arvosanoja. Mutta miksi me ajattelemme, että draaman pitäisi mukautua kaikkiin koulumaailman betonirakenteisiin? Vierailimme koulussa toteamassa sen tämänhetkistä tilannetta: luokat ovat täynnä inhottavia pulpetteja ja teinit panevat hanttiin heittäytymiselle, joten LANNISTUMME NÄKEMÄSTÄMME.

Jos kuitenkin draama hyväksyttäisiin oppiaineeksi, niin tottahan sille olisi tarjottava tarkoituksenmukaisia opetustiloja. Ei liikuntatuntejakaan pidetä ruokalassa. Teinit laittaisivat taatusti ensin hanttiin uutta ja outoa ainetta tyrkyttävälle, mutta mikä tilanne olisi muutamia vuosia myöhemmin, kun yläkouluun menisivät ne, joille draama on ollut yhtä itsestään selvää kuin matematiikan tunnit? Draaman etu muihin taideaineisiin nähden on, että sen opetusmateriaalin ja välineiden ei tarvitse aina olla fyysistä materiaalia eikä niistä näin ollen tarvitse maksaa.

5 Puolustuslinja

Koska kutsumukseni oli ennen kaikkea selvittää vastustuksen perusteluita, en uppoudu perusteellisesti selvittämään puolestapuhujien lausuntoja. Niistä kaikista kuultaa läpi

vankka usko draaman toimivuuteen koululaitoksessa, ja sitä pidän suuressa arvossa tulevaisuuden kannalta.

Poimimissani lausunnoissa ehdotusta puolustavat näkyvimmin Taiteen keskustoimikunnan Lastenkulttuurijaosto, Teatterikorkeakoulu TEAK, Draama- ja teatterialan kouluttajien verkosto, Teatteriopetus kouluihin -työryhmä ja Suomen nuorisovaltuustojen edustajisto (Lausunnot 2010, nro 2, 18, 23, 25, 26).

Suomen nuorisovaltuustojen edustajisto näkee draaman merkittävänä ja tarpeellisena lisänä perusopetukseen. He myös huomauttavat, että draama olisi hyvää vastapainoa pelkälle teoriaopiskelulle. Tämä on tärkeä huomio, sillä koko tätä suurta kysymystä pohtiessani olen päätenyt laajentamaan perusopetuksen tehtävää perinteistä sivistystehtävää pidemmälle. Lapset viettävät valtavan osan elämästään koulussa tai päiväkodissa, jolloin sen tehtävänä on myös toimia paikkana, jonne aikuiset voivat heidät viedä oman työpäivänsä ajaksi. Koulussa viihtyminen vaikuttaa paitsi oppimiseen, myös siihen, missä alaikäiset kansalaiset konkreettisesti valitsevat viettävänsä aikaa. Emme voi tehdä opetuspoliittisia päätöksiä vain sen perusteella, millaisia tietoja ja taitoja koemme lasten tarvitsevan. Opetuksen on tarjottava lapselle myös mielekästä tekemistä, ja monelle lapselle nimenomaan taideaineet ovat sitä. (Lausunnot 2010, nro18)

Taiteen keskustoimikunnan Lastenkulttuurijaosto kokee launnossaan erityisesti yläkouluikäisten lasten olevan taideopetuksen lisäämisen tarpeessa, koska ne tukevat persoonallisuuden kehitystä, antavat väylän itseilmaisulle ja auttavat hahmottamaan yksilön paikkaa yhteiskunnassa. Heillä on muuan ehdotus, joka taiteen tapaan vaatii hieman syvempää perspektiiviä. Mitä jos kouluun tulisi vieraileviksi opettajiksi ammattitaiteilijoita? Näin oppilaille olisi mahdollisuus luoda suora kontakti ammattilaiseen ja työskennellä hänen ohjauksessaan. Jaoston launnosta selviää myös, että taiteen perusopetus tavoittaa lapsista vain alle 10 prosenttia. Eli laatutarkkailtua opetusta teatterin saralla saa uskomattoman pieni osa verrattuna nykyisten taideaineiden vastaavaan lukuun. (Lausunnot 2010, nro 23)

Teatterikorkeakoulu TEAK paitsi puuttuu ongelmalliseen draama-nimeen, ilmoittautuu jo mukaan opettajankoulutukseen tulevien haasteiden talkoisiin. Draama nähdään monin tavoin hyvinvoinnin ja oppimisen tukijana. TEAK nostaa esiin myös tanssiopetuksen merkityksen ajattelun kehittäjänä: ”Aivot eivät pelkästään ohjaa kehoa, vaan keho ohjaa myös aivoja –”. Lisäksi launnosta selviää, että taidekasvatuksen määrä vaikuttaa

myönteisesti erityisesti alhaisessa sosioekonomisessa asemassa olevien oppilaiden kohdalla. (Lausunnot 2010, nro 25)

Draama- ja teatterialan kouluttajien verkoston lausunto toteaa, että uudelle oppiaineelle olisi jo vuonna 2010 ollut tarjolla n. 2000 pätevää opettajaa, joista runsaalla 600:lla on pätevyys aineenopettajaksi. He erittelevät ansiokkaasti draaman aineena ja menetelmänä ja nimenomaan perustelevat teatteri-ilmaisuuksiin, draamaprosesseihin ja keholliseen ilmaisuun liittyvät seikat, joita ei ole mahdollista huomioida silloin, kun draama toimii vain välineenä. Lausunto on kirjoitettu tarkennukseksi keskusteluun, joka tuntijakotyöryhmän ehdotuksen johdosta on käyty. Ja aiheesta onkin, sillä aiemmastahan on jo käynyt ilmi useiden vastaan harjoitusten perustelleen kantaansa nimenomaan tähän liittyvillä harhaluuloilla. (Lausunnot 2010, nro 2)

Teatterialan toimijoiden kannalta tärkeimmän huomion nostaa esiin Teatteriopetus koulu- ja -työryhmän lausunto, jossa todetaan: ”Itsenäisen taideaineen, draaman tuominen mukaan kaikille yhteiseen opetukseen virallistaa ja vahvistaa teatteritaiteen asemaa --”. Tämä on se syy, miksi minä haluaisin ehdotuksen tulevaisuudessa menevän läpi. Jotta teatterissa olisi yleisöä jatkossakin, jotta harrastajia riittäisi ohjattavaksi ja oppilaita opettavaksi, olisi ensiarvoisen tärkeää tuoda teatteri perusopetukseen. Liikunnan sisältäminen opetussuunnitelmaan tuskin on ainakaan vähentänyt urheiluharrastusten parissa viihtyvien lasten määrää. (Lausunnot 2010, nro 26)

6 Rakkaalla lapsella on liian monta nimeä?

Voisiko tämä välineeksi luokitteluun johtua ehdotetun oppiaineen nimivalinnasta? Draama on käsitteenä monimutkainen, sillä sen merkitys puheessa on laajentunut ja sen myötä muuttunut jonkin verran ympäröiväksi. Koska draamallisista keinoista on vaahdottu lähivuosina niin menestyksekkäästi, saattaa nimivalinta jättää huomiotta sen teatterillisuuden. Teatteria taas on haastavampaa yrittää eritellä muuksi kuin omaksi taidemuodokseen ja näin ollen myös taideaineekseen. Kouluissa tutuksi tullut ilmaisu- ja taito on ollut sopiva kuvaamaan opetuksen sisältöä, jonka tavoitteena on ollut nimenomaan oppilaan itseilmaisun laajentaminen.

Mikä sitten olisi sellainen termi, joka yhdistäisi näitä kaikkia kolmea? Mikä termi kertoisi itsenäisestä ja muiden taideaineiden kesken samanarvoisesta taidemuodosta, avaisi

käsitteenä taidekasvatuksen tavoitteita elämää varten valmentavina ja samalla toisi ilmi oppiaineen eron nykyisestä kouluteatterista, jonka sisälle kuuluu vain esityksen valmistaminen ja esittäminen? Jos puhumme draamasta, puheemme ymmärretään välineestä puhumisena. Jos puhumme teatterista, kuulijat näkevät monitahoisen ilmaisukasvatuksen sijaan teatterin perinteisimmän ilmentymistavan, eli esitysten tuottamisen. Ja jos haluaisimme puhua ilmaisutaidosta, ainakin minun olisi pakko ihmetellä miksi kuvataidetta opiskellaan kuvataiteena, vaikka sen tehtävä on huomattavasti laajempi kuin erilaisten maalaustekniikoiden oppiminen.

7 Lopuksi

Nykyisin on siis olemassa omat sekä visuaalisuuteen että äänelliseen ilmaisuun keskittyvät oppiaineet. Käsitöissä korostuu käsillä luominen, konkreettisen esineen valmistaminen. Äidinkielen opetus rakentaa suhteen kirjallisuuden tuntemuksen ja oppilaan omien kirjallisten ilmaisutaitojen välille ja sisältää kielenhuoltoa, kielitietoa, suullista viestintää, mediakasvatusta ja teatteria yhtenä kirjallisuuden lajina.

En onnistu mitenkään näkemään, miksi teatteri ei ansaitsisi asemaa omana aineenaan. Sen luokittelu jonnekin äidinkielen opetuksen alaotsikoksi vähättelee koko teatteritaidetta. Ihmettelen, miksi vain niukka joukko teatterin ammattilaisia on valmis aktiivisesti puolustamaan omimman taidemuotonsa asemaa perusopetuksessa. Perusopetus on nimensä mukaisesti perusasioiden oppimista, ja nykyisessä tilanteessa teatterin oppiminen jää pois näistä perusteista. Oppilaana voi ilmaista itseään kynällä, kitaralla ja siveltimellä. Entä jos lapsi ei ole verbaalisesti lahjakas, sävelkorvaa ei ole suotu ja kuva ei siirry päästä paperille? Entä jos hänelle luontaisinta onkin ilmaista itseään liikkumalla merkillisillä tavoilla päästellen vielä merkillisempiä ääniä?

Perusopetus syrjii kokonaista ilmaisukanavaa niin kauan kun teatteri jää sen ulkopuolelle. Teatterin mahdollisuuksista pääsevät nauttimaan vain sellaiset lapset, joilla on mahdollisuus harrastaa sitä. Heidän huoltajillaan on varaa maksaa tämä harrastus, ja heidän kotipaikkakunnaltaan löytyy joku, joka järjestää opetusta. Juuri tässä upea suomalainen koulutusjärjestelmämme, jonka yksi tärkeimmistä tehtävistä on turvata jokaiselle suomalaiselle lapselle tasa-arvoinen ja tasalaatuinen koulutus, menee ahteri edellä puuhun.

Tietenkään perusopetukseen ei voida sisällyttää kaikkia mahdollisia harrastuksia, joita lapsille on tarjolla nykyisin, mutta teatterilla on maassamme pitkät ja vahvat perinteet. Oma taideaineenaan se olisi samalla osa kulttuuriperintömme vaalimista sekä valtaavan hyödyllinen tulevaisuuden kannalta. Koulussa on paljon sellaista opetusta, joka tarjoilee oppilaalle jotakin hänen itsensä ulkopuolista tietoa. Taideaineet ovat väline ihmisen sisäisen maailman tutkimiseen.

Viimeiseksi nimeän kaksi syytä, joiden vuoksi työtä aineaseman saavuttamiseksi kannattaa edelleen jatkaa. Ensinnäkin haluan, että teatteri säilyy kotimaassani elinvoimaisena ja rikastaa vielä syntymättömien sukupolvien taivalta. Toiseksi uskon vilpittömästi, että oppiaineena osaavissa käsissä se tuottaisi iloa sangen monelle koululaiselle, niin kouluaikana kuin sen jälkeenkin. Tätä varten elätän toivoa siitä, että taidekenttä pystyisi yhtenäistymään sen verran, että se pikemmin tukisi tätä asiaa rintamana kuin kävisi pienessä huoneessa taistelua kaapin paikasta.

Lähteet

Opetus- ja Kulttuuriministeriö 2010. Opetus- ja Kulttuuriministeriön perusopetuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden sekä perusopetuksen tuntijaon uudistamista valmistelleen työryhmän ehdotus, 2010. Verkkolähde:

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2010/liitteet/okmtr01.pdf>

Luettu 1.10.2013

Opetus- ja Kulttuuriministeriön vastaanottamat lausunnot koskien perusopetuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden sekä perusopetuksen tuntijaon uudistamista valmistelleen työryhmän ehdotuksista, 2010. Verkkolähde:

http://www.hare.vn.fi/mAsiakirjojenSelailu.asp?h_iID=15297&tVNo=4&sTyp=Selaus

Luettu 1.10.2013

Valikoidut lausunnot:

1. Aalto-yliopisto, Taideteollinen korkeakoulu
2. Draama- ja teatterialan kouluttajien verkosto
3. Elinkeinoelämän keskusliitto EK
4. Jyväskylän yliopiston koulutuksen arviointineuvosto
5. Jyväskylän yliopiston koulutuksen tutkimuslaitos
6. Keskustan eduskuntaryhmä
7. Kokoomuksen eduskuntaryhmä
8. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä
9. Kuvataideopettajat Ry
10. Luokanopettajaliitto
11. Opetus- ja Kulttuuriministeriö, Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto
12. Opetusalan ammattijärjestö OAJ
13. Oulun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunta
14. Perussuomalaisten eduskuntaryhmä
15. Sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä
16. Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
17. Suomen mielenterveysseura
18. Suomen nuorisovaltuustojen edustajisto
19. Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL ry
20. Suomen psykologiliiton koulupsykologien toimikunta

21. Suomen Yrittäjät
22. Taideteollisen korkeakoulun ylioppilaat TOKYO ry
23. Taiteen keskustoimikunnan Lastenkulttuurijaosto
24. Taiteen perusopetusliitto TPO ry
25. Teatterikorkeakoulu
26. Teatteriopetus kouluihin – työryhmä
27. Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä
28. Vihreä eduskuntaryhmä
29. Väestöliitto
30. Äidinkielen opettajain liitto ÄOL ry

Opetus- ja kulttuuriministeriön Perusopetuksen tuntijaon uudistamistyöryhmän Draama oppiaineeksi kouluihin – asiantuntija työryhmän lausunto, 2012. Verkkojulkaisu: http://www.hare.vn.fi/mAsiakirjojenSelailu.asp?h_ild=17759&a_ild=182806 (Lukupäivä 1.10.2013)

Rusanen, Soile 2001. Teatteri – huutolaislapsi suomalaisessa koulussa. Katarsis – Draama, teatteri ja kasvatus, Toim. Pekka Korhonen ja Anna-Leena Østern. Jyväskylä: ATENA KUSTANNUS OY

